

ĐỂ CHỦ ĐỘNG THÍCH ỨNG BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU TRONG GIAI ĐOẠN MỚI

Hội thảo “Biến đổi khí hậu (BĐKH): hiểu biết và hành động” vừa được Văn phòng công tác BĐKH TP Cần Thơ, Tổ chức Thách thức để Thay đổi (CtC) và một số nhà báo hoạt động tại khu vực ĐBSCL, tổ chức tại TP Cần Thơ. Hội thảo là diễn đàn để những người hoạt động truyền thông đại chúng trên lĩnh vực môi trường - BĐKH tại khu vực ĐBSCL và các nhà khoa học, nhà quản lý, các tổ chức liên quan gặp gỡ, đóng góp ý kiến, chia sẻ thông tin về BĐKH và khả năng ứng phó ở khu vực ĐBSCL. Sau đây là ý kiến xung quanh vấn đề này của một số đại biểu mà phóng viên Báo Cần Thơ ghi nhận.

► **Thạc sĩ Kỷ Quang Vinh,**
Chánh văn phòng công tác BĐKH TP Cần Thơ:

VIỆC TUYÊN TRUYỀN CẦN PHẢI CÓ CƠ SỞ KHOA HỌC

Ảnh hưởng BĐKH, những năm gần đây, TP Cần Thơ xuất hiện nhiều trận mưa lớn, gây khó khăn trong việc đi lại. Trong ảnh: Toàn tuyến Đại lộ Hòa Bình bị ngập sâu sau trận mưa lớn. Ảnh: H.V.

kỷ gần đây, số cơn bão đổ bộ vào ĐBSCL ngày càng nhiều hơn. Thông thường vào cuối mùa mưa bão (khoảng tháng 10 và 11) thỉnh thoảng mới có một cơn bão đi ngang qua. Mấy năm gần đây, bão lại đổ bộ bất thường vào ĐBSCL ngay vào những tháng đầu mùa mưa bão.

Năm qua, trong hành trình thực hiện kỷ sự “9 cửa sông Rừng” ở hạ lưu Mê Công, chúng tôi chứng kiến cảnh nghèo sò chết hàng loạt ở vùng bãi bồi các cửa biển: cửa Tiểu, cửa Đại và Hàm Luông; cảnh phơi ao vì tôm chết ở vùng duyên hải Trà Vinh; cảnh lúa đang trổ bông chết khô vì nắng hạn kéo dài ở Sóc Trăng.

Cũng trong quá trình tác nghiệp, chúng tôi phát hiện việc nông dân đã trồng được một số giống lúa chịu được khô hạn và nước mặn từ 5 đến 10 phần ngàn. Giống lúa này do các Tiến sĩ, kỹ sư Trường Đại học Cần Thơ và Viện lúa ĐBSCL lai tạo từ các giống lúa mùa địa phương vùng ngập mặn. Đó là các giống: Nàng Quýt, Tiêu chùm, Lúa Sỏi, Một bụi Hồng, Một bụi Đỏ...

Đầu năm nay, ở Bạc Liêu, trước khi thu hoạch, nông dân và các nhà khoa học còn tổ

PHẢI CÓ CƠ SỞ KHOA HỌC

- Ngày 18-4-2012, Giáo sư Tiến sĩ Trần-Đặng Hồng, cựu Giảng viên Đại học Reading (Anh quốc), có bài viết giới thiệu kết quả nghiên cứu của nhóm chuyên gia do Tiến sĩ Rowlands thuộc Đại Học Oxford (Anh quốc) chỉ đạo thực hiện vào đầu tháng 4-2012. Theo nghiên cứu của Tiến sĩ Rowlands, nhiệt độ địa cầu sẽ gia tăng từ 1,4 đến 3,0°C vào năm 2050. Kết quả này xác định bằng việc chạy hơn 10.000 mô hình nhiệt độ từ các mô hình giản dị cho tới phức tạp. Trong các mô hình đó, liên kết nhiều yếu tố tương quan giữa khí quyển và đại dương, với mọi mức độ phát thải khí nhà kính (CO₂, CH₄, N₂O, các khí công nghiệp...) vào khí quyển. Lấy dự báo gia tăng nhiệt độ từ những mô hình có kết quả phù hợp với sự gia tăng nhiệt độ thực tế trong 50 năm qua, cho thấy kết quả gần giống với báo cáo của Ủy ban liên chính phủ về BĐKH...

Theo báo cáo của Ủy ban liên chính phủ về BĐKH, hiện tượng BĐKH chủ yếu là do con người sử dụng nhiên liệu hóa thạch phát thải CO₂ vào bầu khí quyển. Như vậy, trái đất bị BĐKH trong khoảng 200 năm gần đây. Vì, chỉ từ khi tiến hành cách mạng công nghiệp, loài người bắt đầu phát thải lượng đáng kể khí nhà kính vào khí quyển...

ĐBSCL là vùng đất được xác định bị tác động nặng nề bởi BĐKH. Do đó, chúng ta cần phải sáng suốt phân tích các kết quả mà cộng đồng khoa học thế giới nghiên cứu kết luận. Bộ Tài nguyên và Môi trường và Bộ Khoa học

đi lại. Trong ảnh: Toàn tuyến Đại lộ Hòa Bình bị ngập sâu sau trận mưa lớn. Ảnh: H.V.

và Công nghệ nên có kế hoạch hợp tác nghiên cứu kỹ lưỡng về phát hiện của Tiến sĩ Rowlands và nhóm Đại học Oregon để sớm có kết luận về nguyên nhân của BĐKH, vì nếu kết quả nghiên cứu của họ chính xác thì biện pháp ứng phó sẽ phải thay đổi hoàn toàn. Hy vọng chính phát thải khí nhà kính từ việc đốt nhiên liệu hóa thạch là giọt nước làm tràn ly của hiện tượng BĐKH, vì nếu như thế thì biện pháp ứng phó BĐKH sẽ khả thi hơn nhiều. Việc tuyên truyền về BĐKH cũng cần có những kết quả, kích bản được xác định tương đối chính xác của các tổ chức, đơn vị quản lý nhà nước, các nhà khoa học...

Đ Thạc sĩ Vũ Cảnh Toàn,
Chuyên viên Viện Chiến lược và Chính sách khoa học và công nghệ -

Bộ Khoa học và Công Nghệ:
PHÁT HUY VAI TRÒ QUẢN LÝ, THAM GIA CÔNG TÁC BĐKH CỦA CÁN BỘ ĐỊA PHƯƠNG

- Kịch bản BĐKH là giả định có cơ sở khoa học về sự tiến triển trong tương lai của các mối quan hệ giữa kinh tế - xã hội, phát thải khí nhà kính, BĐKH và mực nước biển dâng... Theo kịch bản BĐKH đã công bố, nếu một ngày nào đó (năm 2100) nước biển dâng lên

gần 1m, thì vùng châu thổ sông Cửu Long sẽ mất đi trên 2 triệu ha đất canh tác, 9 triệu người sẽ phải di cư, vựa lúa cả nước chỉ còn là những mảng da beo trên bản đồ canh tác lúa. Khi ấy ĐBSCL sẽ không đủ sức cứu mạng dân tộc trên bước đường an ninh lương thực.

Do đó, để ứng phó BĐKH, thời gian tới các địa phương trong khu vực, nhà quản lý cần có động thái thích ứng, hạn chế thấp nhất thiệt hại do BĐKH gây ra. Trong đó, tham gia lập kế hoạch thích ứng là cách tốt nhất và nhanh nhất để nâng cao năng lực cho địa phương. Các tổ chức khoa học nghiên cứu trong lĩnh vực BĐKH cần phối hợp với địa phương đào tạo cán bộ thực hiện, quản lý công tác BĐKH, chuyển giao các dự án thích ứng và thúc đẩy quyền làm chủ của cán bộ địa phương, đảm bảo tính bền vững của dự án. Việc nâng cao năng lực thực hiện công tác BĐKH không chỉ về khía cạnh kỹ thuật mà bao gồm cả năng lực điều phối, hỗ trợ trao đổi, chia sẻ, tham vấn và lôi kéo sự tham gia của các bên có liên quan; tri thức bản địa nên được lưu ý hơn trong công tác lập kế hoạch thích ứng với BĐKH.

Đ Nhà báo Tư Duy, Đài PT-TH tỉnh Vĩnh Long:

NHÂN RỘNG MÔ HÌNH LAI TẠO CÂY TRỒNG, CON GIỐNG THÍCH ỨNG BĐKH

- ĐBSCL trước kia ít khi hứng chịu sự tàn phá của bão nhiệt đới, thế nhưng trong hai thập

đau năm nay, ở Bạc Liêu, trước khi thu hoạch, nông dân và các nhà khoa học còn tổ chức hội thảo đầu bờ để đánh giá và rút kinh nghiệm sản xuất các giống lúa chịu mặn. Điều đáng phấn khởi là: mô hình Tôm - Lúa cho vùng ngập mặn đang hồi sinh với hiệu quả kinh tế lạc quan hơn.

Theo tôi, cần thông tin nhiều hơn về BĐKH (bao gồm cả dự báo các biến động khí hậu, nước biển dâng và những hiện tượng khí tượng cực đoan) để mọi người biết và có ý thức chủ động ứng phó. Đặc biệt nên hình thành mạng lưới truyền thông chuyên sâu để đảm bảo thông tin kịp thời, đa dạng và xác thực về BĐKH; cần phân vùng ảnh hưởng BĐKH ở ĐBSCL để có những hoạch định chính sách và kế hoạch đầu tư ứng phó phù hợp; tiếp tục đầu tư các công trình ngăn mặn và phòng chống nước biển dâng như tỉnh Bến Tre đã làm.

Các nhà khoa học và các nhà hoạch định chính sách cần quan tâm nghiên cứu và có kế hoạch đầu tư tương xứng để nông dân ĐBSCL trong tương lai có thể chung sống ấm no với BĐKH toàn cầu; cần có sự hợp tác ứng xử trong khu vực và quốc tế. Bởi lẽ, hiện nay đáng báo động là sông Mê Công đang bị các đập thủy điện lớn làm cạn kiệt nguồn nước, những "con rồng" ở hạ lưu không đủ sức tung hoành ra biển cả. Mùa nắng, nước mặn xâm nhập sâu vào vùng đất màu mỡ, hệ sinh thái nơi sông và biển gặp nhau bị thay đổi, gây bất lợi cho cư dân hạ nguồn...

HÀ VĂN (thực hiện)